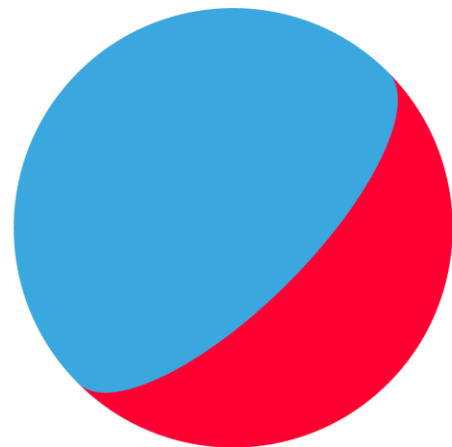

**ENERGIE
REGIO
NOORD
HOLLAND**

Hoe beklim je de treden
van de zonneladder?

25 juni 2026

ENERGIE
REGIO
NOORD
HOLLAND

AT Osborne

Eefje Romeijn

Nour-Eddine Schoemaker

Gemeente Schagen

Jacques de Jong

Participatiecoalitie Noord-Holland

Jaap Hermans (MNF)

Sabine Leijgraaf (ESNH)

adviseurs
managers

at osborne

Hoe beklim je de treden van de zonneladder?

Eefje Remijn en Nour-Eddine Schoemaker

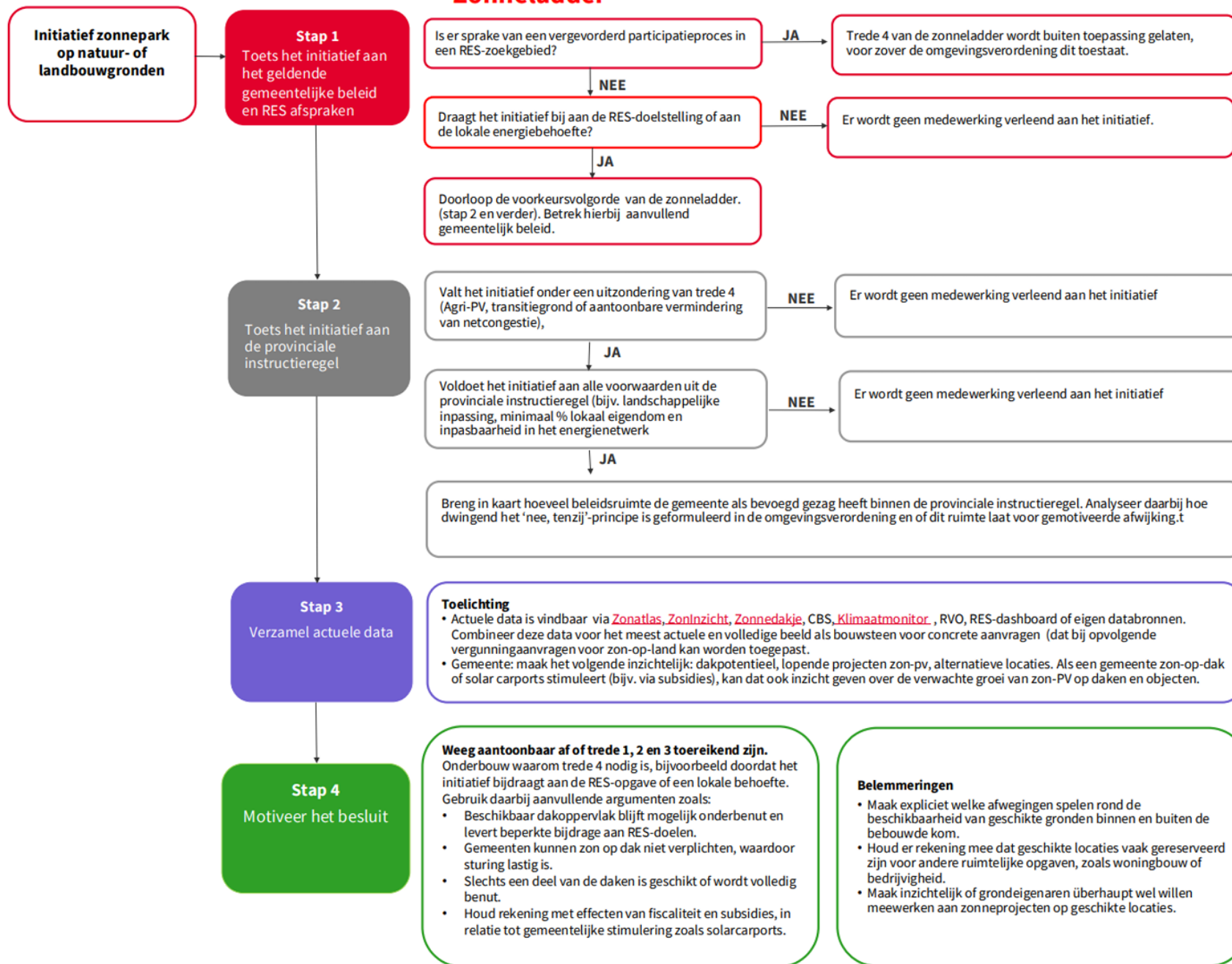
25 juni 2026

Waarom deze handreiking?

- > De zonneladder is geen landelijke instructieregel.
- > Het Rijk liet die keuze bewust aan provincies, vanwege hun uiteenlopende ruimtelijke opgaven en context.
- > Nadruk ligt op het stimuleren van de eerste drie treden.
- > Toepassing zonneladder trede 4 is een uitdaging voor gemeenten
 - > Nee, tenzij: trede 4 van de zonneladder is in principe ongewenst
 - > Moeite met het onderbouwen wanneer trede 4 toch gerechtvaardigd is.
- > De handreiking biedt handelingsperspectief en ondersteunt bij het motiveren van besluiten over zonnegemeentenparken op natuur- of agrarische gronden.

Stappenschema toepassing trede 4 Zonneladder

Stap 1 Toets aan gemeentelijk beleid en RES afspraken

Toets het initiatief aan het geldende beleid en gemaakte afspraken

01

Is sprake van een
vergevoerd
participatietraject?

02

Draagt het initiatief bij aan de
RES-doelstelling of lokale
behoefte?

03

Valt het initiatief onder de
uitzondering van trede 4?

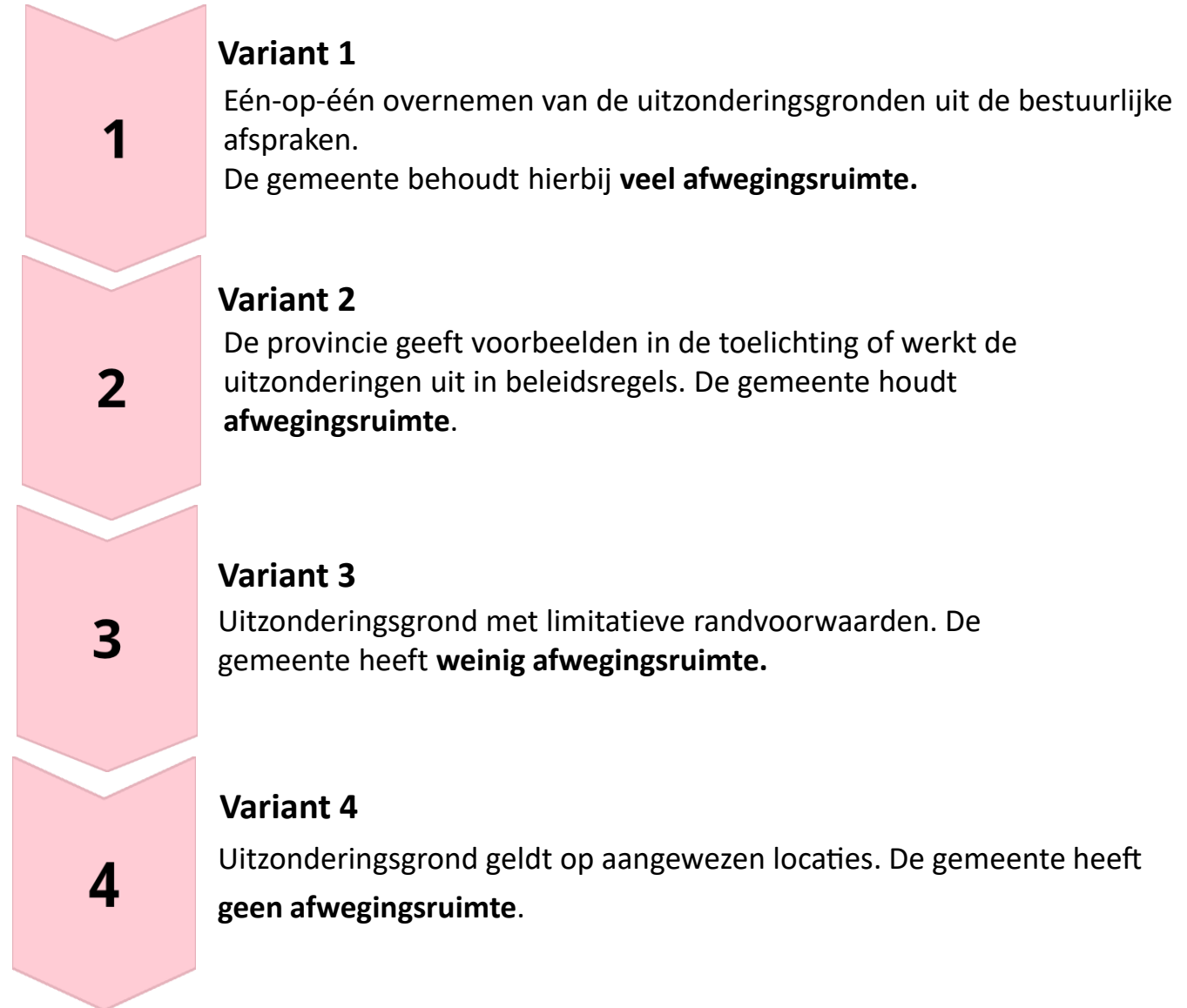
04

Voldoet het initiatief aan alle
voorwaarden van de
provincial instructieregel?

Stap 2 Toets aan provinciale instructieregel

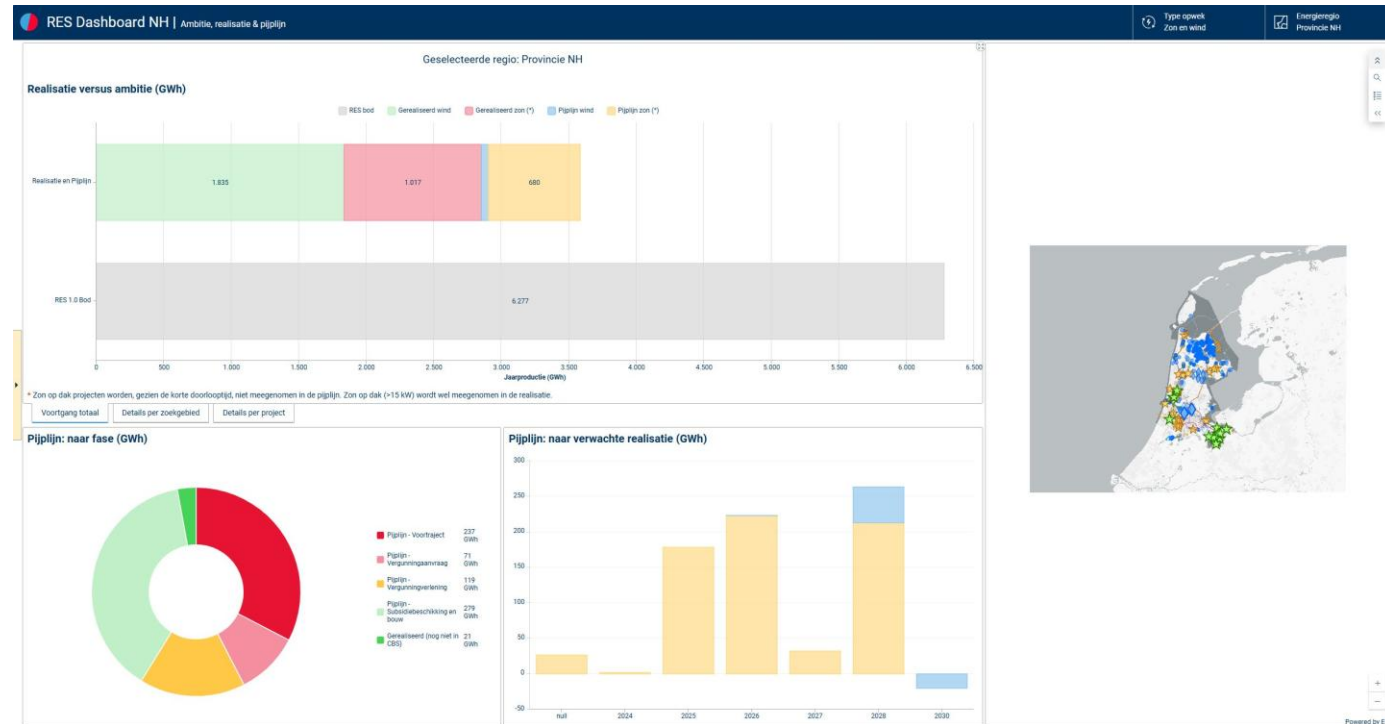
> **Trede 4 in de provinciale omgevingsverordening:**

- > Voor gemeenten is vooral relevant hoeveel afwegingsruimte de provinciale regels geven.
- > Vier varianten voor provincies om de instructieregel te formuleren.

Stap 3 Verzamel actuele data

- > Het RES-dashboard heeft een interactieve kaart en geeft inzicht in:
 - > Gerealiseerde duurzame-energieprojecten
 - > Projecten in ontwikkeling
 - > Beschikbare ruimte voor nieuwe initiatieven
- > Koppeling met CBS-data over zon op daken
- > Daken benutten gemiddeld 40% van hun theoretische capaciteit.
- > Andere openbare databronnen:
 - > [Klimaatmonitor](#)
 - > [Neo](#)
 - > [Zonatlas](#) en [Zoninzicht](#)

Stap 4 — Motiveer je besluit

DE ONDERBOUWING

Relevant beleid

Onderbouw met RES, NOVI en gemeentelijke actieplannen. Een aantoonbare bijdrage is juridisch relevant.

Actuele, concrete cijfers

Toon met data aan waarom trede 1 t/m 3 ontoereikend zijn — te staven met CBS of ZonAtlas.

±40%

gemiddelde benutting van het dakoppervlak.

Zon-op-dak is te stimuleren, niet af te dwingen.

MAAK MET ACTUELE DATA INZICHTELIJK

A

Beschikbaar dakpotentieel

Inzicht in het beschikbare én benutte dakoppervlak — via RES-dashboard, neo en CBS.

B

Lopende projecten

De reeds geleverde bijdrage aan de doelen en waar nog ruimte is voor ontwikkeling.

C

Alternatieven

Welke alternatieve locaties zijn onderzocht en waarom bleken deze minder geschikt.

D

Belemmeringen

Belemmeringen binnen bestaand stedelijk gebied, zoals split incentive en schaarse ruimte.

Trede 4 getoetst in de praktijk: jurisprudentie

- > De bestaande rechtspraak gaat vooral over de zonneladder zoals die in beleid was vastgelegd.
- > Voor de nieuwe, strengere provinciale instructieregels is nog niet duidelijk hoe de rechter deze precies zal toepassen.
- > De belangrijkste lijn in de jurisprudentie:
 - > de zonneladder is een **voorkeursvolgorde**, geen harde blokkade;
 - > de gemeente hoeft **niet te bewijzen** dat alle voorkeurslocaties al zijn benut;
 - > de gemeente moet **wel toetsen** aan de provinciale regel;
 - > duidelijk moet zijn **welke trede** van de zonneladder wordt toegepast;
 - > een eigen **tussencategorie** zonder basis in beleid is **onvoldoende**;
 - > bij **landbouwgrond** is een objectieve en controleerbare onderbouwing nodig.;
 - > **recente uitspraak 8 april 2026**: rechter kijkt kritisch naar de gemeentelijke motivering.

Advies

- > Motiveer op basis van RES-afspraken en gemeentelijk beleid
- > Gebruik data van het RES-dashboard
- > Ga in op de (regionale) dakpotentie en de gemiddelde benutting van slechts 40%
- > Beschrijf concrete stimuleringsmaatregelen voor trede 1-3
- > Benoem aanvullende argumenten, zoals
 - > onderzochte locaties die om praktische redenen niet inzetbaar zijn
 - > bereidwilligheid van grond- en of gebouweigenaren
 - > reservering van binnenstedelijke gebieden voor andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw

Link naar de handreiking: [handreiking-zonneladder-definitieve-versie-1.pdf](#)

advisers
managers

at osborne

Vragen?

Onderbouwing Zon op Land

1. Zonnepark Schagen
2. Wat is de Zonneladder?
3. Analyse treden 1 t/m 3
4. Belang trede 4
5. Conclusie

Thuis in gemeente Schagen

Jacques de Jong, 25 juni 2026

Zonnepark Schagen

Aanleiding: initiatief en weerstand

Het zonnepark levert een substantiële bijdrage aan de energietransitie.

Inhoud:

Initiatief: 19 ha zonnepark van ca. 25 MWp + batterijopslag

Locatie: agrarisch perceel in de gemeente Schagen

Doel: 50% lokaal eigendom + bijdrage aan netcongestie

Opbrengst: ca. 23.000 MWh per jaar

Past binnen regionale opgave Noord-Holland Noord

Wat is de zonneladder? (voorkeursvolgorde voor zon)

Hogere treden moeten aantoonbaar zijn benut voordat trede 4 mogelijk is.

Treden mogen parallel aan elkaar lopen!

Inhoud:

Trede 1: Zon op daken en gevels

Trede 2: Zon op onbenutte terreinen/objecten binnen de bebouwde kom

Trede 3: Zon op gronden in het buitengebied andere functie dan landbouw of natuur

Trede 4: Zon op landbouwgrond (onder strenge “*nee, tenzij*” voorwaarden)

Provinciale toets: art. 6.39a OVN2022, hiermee verplicht de provincie gemeenten om de zonneladder toe te passen.

Uitzonderingsgronden: “*nee, tenzij*” - agri-PV, transitiegronden, netcongestie

Analyse treden 1 t/m 3

Hogere treden benut, maar onvoldoende voor RES-doelen
Ondanks maximale inzet blijft een grote opgave over.

Trede 1 – Daken:

Potentie groot, maar technisch en economisch beperkt realiseerbaar
Split-incentive bij verhuurders: 90% wil niet investeren
Realisatiepotentie tot 2030 onvoldoende

Trede 2 – Binnen bebouwd gebied:

Weinig restgronden; concurrerende functies (wonen/bedrijven)
Twee kansrijke parkeerlocaties in verkenning

Trede 3 – Landelijk gebied:

Beperkingen door Natura 2000, infrastructuur, landbouw
Inventarisatie restgronden: slechts 1 locatie van 2 ha

Conclusie: Treden 1–3 leveren onvoldoende om RES-opgave te halen
Het zonnepark levert een substantiële bijdrage aan de energietransitie.

Noodzaak van trede 4 (landbouwgrond)

Toepassing trede 4 is noodzakelijk en verdedigbaar
Zonnepark Schagen voldoet aan uitzonderingsgronden en levert substantieel aandeel.

Inhoud:

- RES-opgave Noord-Holland: 3.6TWh tot 2030
- Zon op daken + restgronden onvoldoende om doel te halen
- Park Schagen levert 25.000 MWh per jaar
- Zonder zon op landbouwgrond: RES-doelen feitelijk onhaalbaar
- Project draagt bij aan netcongestie-oplossing
- Past binnen provinciale voorwaarden (landschap, functies, onderbouwing)

Conclusie

Trede 4 is gerechtvaardigd

Zonnepark Schagen is essentieel voor de regionale en lokale energieopgave.

Inhoud:

- Treden 1 t/m 3 aantoonbaar onvoldoende
- Project levert concrete bijdrage aan RES-doelen tot 2030
- Past binnen NOVI en Omgevingsverordening NH2022
- Noodzakelijke schakel in energietransitie Noord-Holland
- Versterkt lokale betrokkenheid via 50% eigendom
- Opgaaf na 2030 is volgens de NPE 2x meer wind en 5 x meer zon!

Bedankt voor jullie aandacht

Vragen, ideeën of aanvullingen?

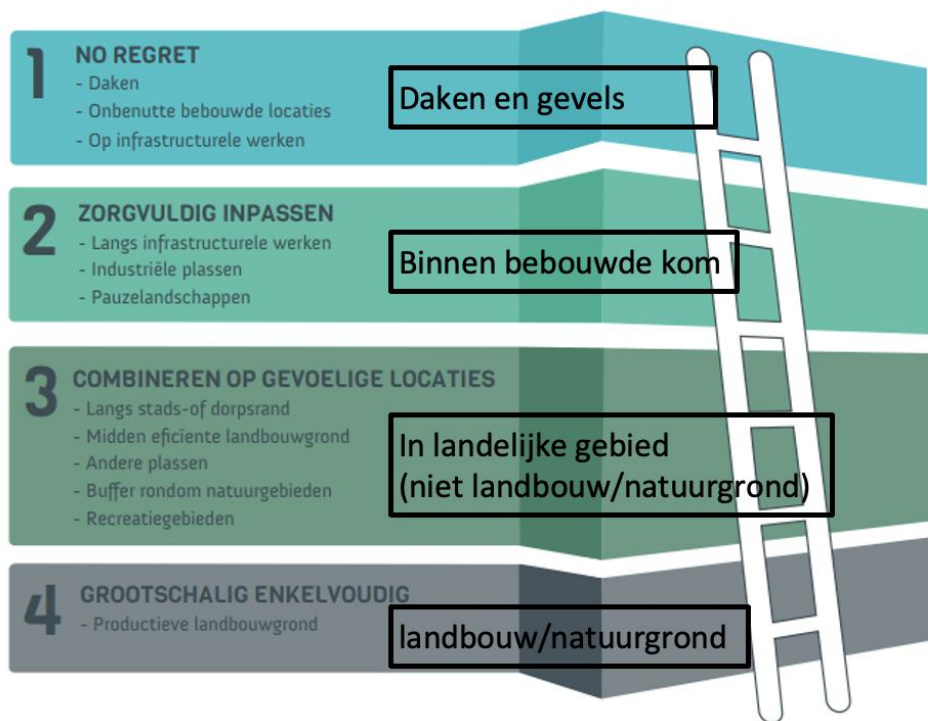
Thuis in gemeente Schagen

Mogelijkheden Zon op Restgrond

25 Juni 2026

Zonneladder: wat kan er wel?

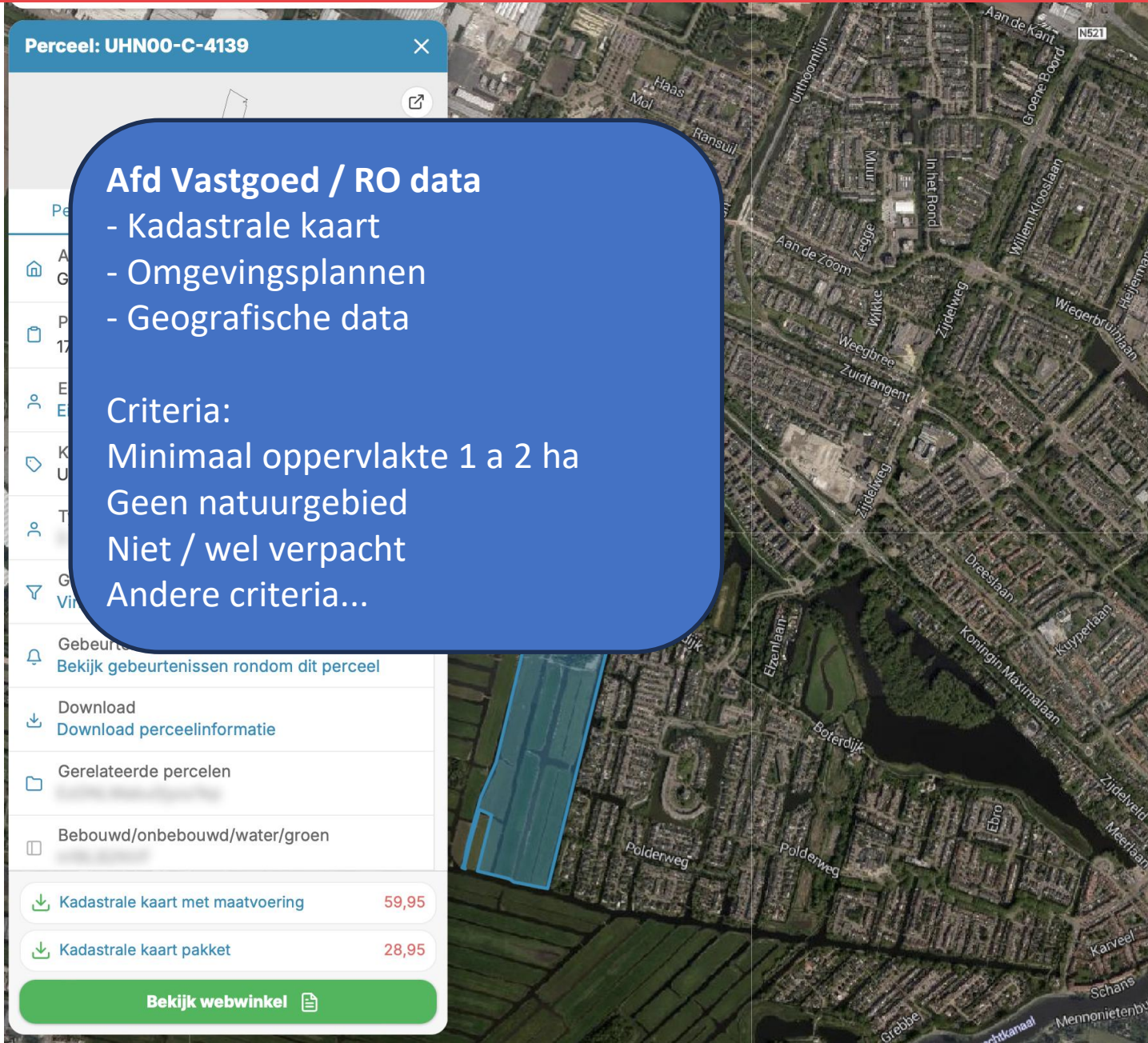
Zonneladder; 'Wat kan er nog wel?'

- Trede 2 & 3 van de zonneladder – mogelijk zonder voorwaarden:
 - Geluidswallen, bermen en voormalige vuilstortlocaties.
 - Potentie als bijdrage aan RES doelen.
 - Terreinen verspreid in de gemeente
 - Geschikt om door lokale partij te laten ontwikkelen.
- **Doel:** 'vergeten' grond voor duurzame energie-opwek inventariseren en de ontwikkeling op gang brengen.

Stappenplan

Stap	Partijen	Resultaat
1. Contacten leggen	Energiecoöperaties, gemeenten en natuurgroepen	Contactenlijst
2. Selectiecriteria opstellen, inventariseren geschikte gronden.	Afdelingen B&O, Vastgoed, RO, Data	Longlist terreinen en objecten die voldoen aan 'trede 2 en trede 3' definitie
3. Selecteren	Gemeente en Energiecooperatie	Kaart geschikte terreinen en objecten
4. Trechteren o.b.v. natuurwaarden, eigendom, netaansluiting, e.a.	Gemeente, Afdelingen Ecologie, Natuurorganisaties, energie cooperatie	Selectie van geschiktere gronden
5. Schetsen van situatie op plekken met meeste potentie	Gemeente, ontwerper, Energiecoöperatie	Toetsing van de situatie en geselecteerde gronden.
Resultaat: aantoonbare inventarisatie gemeente gronden & getoetste restgronden voor mogelijke opwek.		

Bronnen - data vinden

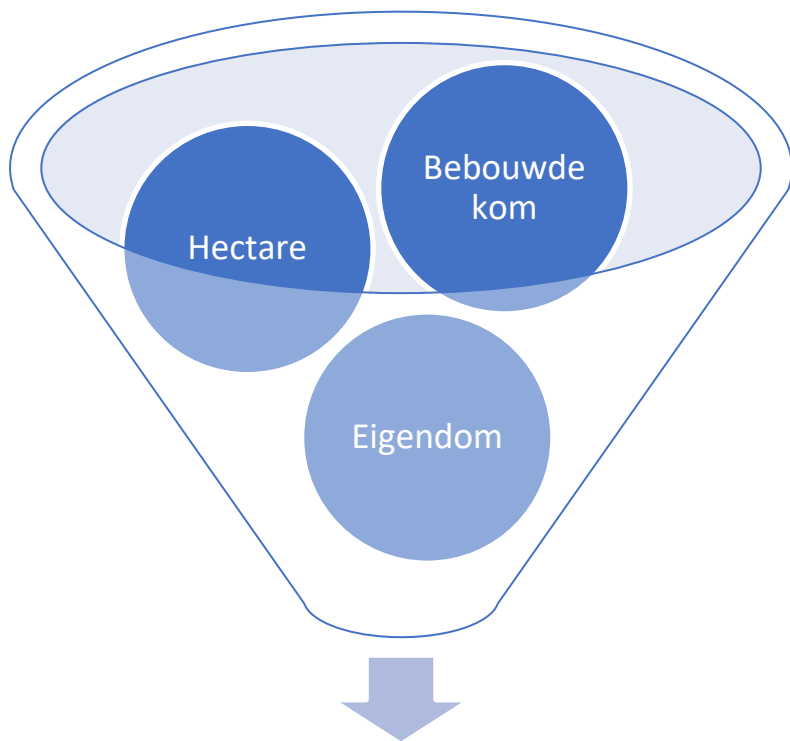

Aandachtspunten

Inventariseren en selectie van terreinen

- Weerbarstig in de praktijk
- Regie op samenwerking tussen afdelingen nodig
- Waar zoeken we nu precies naar (selectiecriteria)?
- In elke gemeente uitvoering net even anders!
- Lokale energiecoöperatie kan hierin belangrijke rol spelen!

Voorbeeld zoek- en selectiecriteria

Lijst met terreinen

1. Binnen en buiten bebouwde kom
2. Eigendom/beheer gemeente (huur of pacht)
3. Omvang terrein (1 à 2 ha)
4. Kans op ontwikkeling door Energiecoöperatie
5. Langs infrastructuur
6. Veiligheid/toegankelijkheid van de locatie
7. Afstand tot aansluiting op net
8. Reservering voor toekomstig gebruik
9. Geen agrarische / natuur gronden
10. Kans op 'plus' op natuur/ecologische structuur

Gemeente Uithoorn – Sportcomplex De Randhoorn

- Geen geschikte restgronden – groenprincipes gemeente
- Contact gemeente beheerder sportcomplex
- Sportclubs voorzien in eigen verbruik met zonnepanelen
- Wens om batterij te plaatsen en meer zonnepanelen
- Gedeelde parkeerplaats met potentie voor zonnepanelen ('Solar Carport')
- Zonnepanelen tussen de velden als beschutting voor supporters 'Solar Care Port'
- Entree-pad overkapt met zonnepanelen

Gemeente Uithoorn – Sportcomplex De Randhoorn

Gemeente Uithoorn – Sportcomplex De Randhoorn

Gemeente Uithoorn – Sportcomplex De Randhoorn

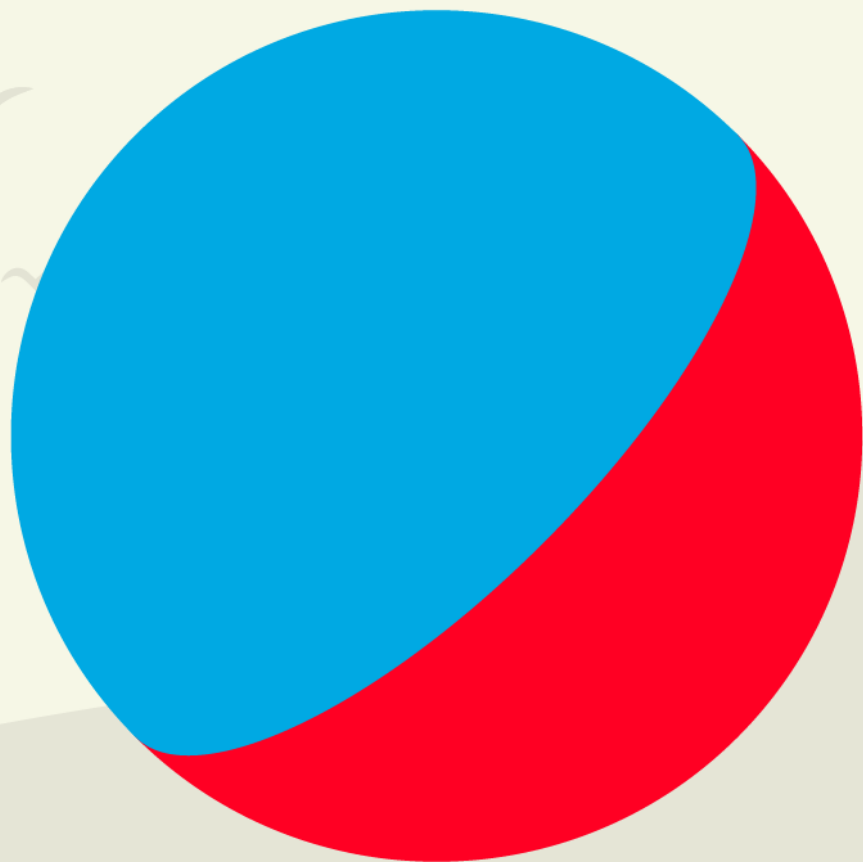
Hoe verder?

Fase	Vervolgstappen
Fase 2: Uitvraag / principe verzoek opstellen	<ul style="list-style-type: none">- Gemeente kan uitvraag / aanbesteding in gang zetten- Initiatiefnemer kan principeverzoek doen.
Fase 3: Vergunning aanvraag opstellen	<ul style="list-style-type: none">- Initiatiefnemer gaat in overleg met bewoners over ontwerp- Stelt een plan en vergunning aanvraag op- Indienen omgevingsvergunning.
Fase 4: Subsidieaanvraag, financiering en bouw	<ul style="list-style-type: none">- Initiatiefnemer vraagt subsidie aan (SDE en natuurinclusief)- Uitvraag offertes bij leveranciers en aannemers- Financial close en start bouw.
Fase 5: Realisatie en exploitatie	<ul style="list-style-type: none">- Initiatiefnemer bouwt de zonnepanelen installatie- De zonnepanelen installatie produceert stroom- Initiatiefnemer levert stroom (aan de directe omgeving)

Uitzonderingsgronden trede 04 (landbouwgrond)

1. Agri-PV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonnepark.
2. Transitiegronden: landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die een andere bestemming krijgen. (Natuur, recreatie, woningbouw)
3. Aanleg van een zonnepark levert een betekenisvolle bijdrage aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerk gebruik (netneutraal).

Blijf op de hoogte!

energieregionh.nl

[Energieregio Noord-Holland](#)

energieregionh@noord-holland.nl